

Отримано: 24 липня 2016 р.

Прорецензовано: 03 серпня 2016 р.

Прийнято до друку: 15 серпня 2016 р.

Дем'янчук О. І. Механізм управління місцевими бюджетами України в умовах децентралізації / Т. І. Дем'янчук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. – Острог: Вид-во НУ«ОА», вересень 2016. – № 2(30). – С. 76–81.

УДК 336.26

JEL-класифікація: H72

Дем'янчук Ольга Іванівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національного університету «Острозька академія»

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У статті досліджено особливості функціонування механізму управління місцевими бюджетами у процесі реформи децентралізації. Автором розкрито основні проблеми у функціонуванні складових механізму управління місцевими бюджетами до проведення реформи. В подальшому відображено як реформа децентралізації в різних сферах вплинула на зміну дії самого механізму управління та його складові. Розкрито, що бюджетне планування та забезпечення відбувається на принципах середньострокового планування з урахуванням змін у бюджетній та фіскальній сфері. Здійснюючи оперативне управління доходами та витратами місцевих бюджетів, органи місцевого самоврядування та місцеві адміністрації враховують заходи стратегічних програм розвитку їх адміністративно-територіальних одиниць. Результатом дослідження є пропозиції автора щодо вдосконалення функціонування окремих складових механізму управління місцевими бюджетами України в контексті проведення реформи децентралізації.

Ключові слова: механізм управління місцевими бюджетами, децентралізація бюджетної, фіскальної та управлінської сфер, бюджетне планування, бюджетне забезпечення, оперативне управління.

Демьянчук Ольга Ивановна,

кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, учета и аудита
Национального университета «Острозская академия»

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ УКРАЇНИ В УСЛОВИЯХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В статье исследованы особенности функционирования механизма управления местными бюджетами в процессе реформы децентрализации. Автором раскрыты основные проблемы в функционировании составляющих механизма управления местными бюджетами перед проведением реформы. В дальнейшем отражено как реформа децентрализации в различных сферах повлияла на изменение действия самого механизма управления и его составляющие. Раскрыто, что бюджетное планирование и обеспечение происходит на принципах среднесрочного планирования с учетом изменений в бюджетной и фискальной сфере. Осуществляя оперативное управление доходами и расходами местных бюджетов, органы местного самоуправления и местные администрации учитывают мероприятия стратегических программ развития их административно-территориальных единиц. Результатом исследования есть предложения автора по совершенствованию функционирования отдельных составляющих механизма управления местными бюджетами Украины в контексте проведения реформы децентрализации.

Ключевые слова: механизм управления местными бюджетами, децентрализация бюджетной, фискальной и управленческой сфер, бюджетное планирование, бюджетное обеспечение, оперативное управление.

Olha Demianchuk,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Finance, Accounting and Audit
in The National University of Ostroh Academy

MANAGEMENT MECHANISM OF LOCAL BUDGETS IN UKRAINE WITHIN A DECENTRALIZED CONTEXT

The article deals with the peculiarities of the management mechanism of local budgets in the process of decentralization reforms. The author reveals major problems in the functioning of the components of the management mechanism of local budgets before the reforms. Further, the author shows how decentralization reform in various spheres influenced the change of management mechanism and its components. The article also reveals that budget planning and provision take place on the basis of medium-term planning, taking into account changes in the budget and fiscal spheres. Exercising operational management of revenues and expenditures of local budgets, local government and local administration authorities take into account measures of strategic programs of their administrative units. The author sums up by suggesting the ways to improve the functioning of certain components of management mechanism of local budgets in Ukraine within the context of decentralization reforms.

Keywords: management mechanism of local budgets, decentralization of budget, fiscal and administrative spheres, budget planning, budgeted funding, operational management.

Постановка проблеми. Домінування міжбюджетних трансфертів у бюджетних ресурсах місцевих бюджетів України протягом останніх двадцяти років зумовило достатню кількість проблем на рівні місцевих органів самоврядування. Найважливішими із них є: неспроможність переважної більшості органів місцевого самоврядування здійснювати власні та делеговані повноваження; забезпечувати через заклади соціальної інфраструктури якісні та доступні публічні послуги; узгодженість заходів місцевої політики щодо соціально-економічного розвитку території з реальними інтересами територіальних громад; прийняття більшості регіональних програм, які делегуються централізовано, без бюджетного фінансування та ін. Все це потребує нагального вирішення шляхом проведення реформ у бюджетній, податковій та управлінській сферах. Саме в ході реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні суттєвим змінам піддається механізм управління місцевими бюджетами в умовах децентралізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній науковій літературі є значна кількість праць присвячених дослідженню питання реформи децентралізації та її впливу на функціонування механізму управління місцевими бюджетами. Зокрема у працях Ю. І. Ганущака розкрито переважно питання реформи територіальної організації влади. Б. М. Данилишин, О. П. Кириленко, І. О. Луїна, Ю. В. Пасічник досліджують вплив бюджетної та фіскальної децентралізації на зміну складу та структури доходів місцевих бюджетів. Проте питання зміни механізму управління місцевими бюджетами в контексті проведення реформ децентралізації у різних сферах набуває сьогодні актуальності.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, що полягає у визначенні особливостей функціонування механізму управління місцевими бюджетами України в умовах децентралізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проводячи бюджетно-податкові реформи в Україні, що мають ознаки фіскальної децентралізації, досягнути ефективного процесу формування та використання фінансових ресурсів у місцевих бюджетах не можливо без реформування сфери управління з акцентом на посилення місцевого самоврядування. Процес децентралізації суттєво впливає на механізм управління місцевими бюджетами в рамках підвищення рівня їх фінансової забезпеченості та ефективності використання бюджетних ресурсів.

Розглядаючи зміст категорії децентралізація та її види, варто стверджувати, що децентралізація як процес передбачає передачу значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування [12]. Тому, щоб якомога більше повноважень мали ті органи, які ближче до людей, де такі повноваження реалізувати можна найуспішніше. Фінансова децентралізація відображає фінансові повноваження органів регіонального рівня і є однією з фундаментальних умов незалежності та життєздатності органів місцевої влади. Саме децентралізація процесів ухвалення рішень збільшує можливості участі місцевої влади в розвитку підконтрольної їй території. Фіскальна децентралізація сприяє ефективному забезпеченню суспільними послугами шляхом ретельнішого узгодження видатків органів влади з найнеобхіднішими місцевими потребами [11]. Бюджетна децентралізація забезпечує перенесення надходжень доходів та/або здійснення витрат грошових коштів на більш низький рівень уряду із збереженням фінансової відповідальності [13].

Таким чином, децентралізація є закономірною реформою в бюджетній, податковій, управлінських сферах. Це вибір нової моделі відносин, що дає країні обирати шлях прогресу. Значна кількість країн Центрально-Східної Європи пройшли через таку реформу: Польща, Словаччина, Литва, Латвія, Естонія та ін., що забезпечило соціально-економічний розвиток цих країн, призвело до зміни механізму управління місцевими бюджетами та розвитку їх територіальних громад, населених пунктів, особливо сільських.

Першою спробою проведення реформи децентралізації в Україні було прийняття 7 грудня 1990 року Закону України «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве самоврядування». Згідно із ст. 2 цього закону місцеве самоврядування в Україні – це територіальна самоорганізація громадян для самостійного вирішення безпосередньо або через органи, які вони обирають, усіх питань місцевого життя в межах Конституції України, законів України та власної фінансово-економічної бази [6]. Виходячи із цього визначення, це є англійська концепція місцевого самоврядування, тобто повноваження залежать від ресурсів якими володіє місцеве самоврядування.

У 1997 році цей закон втрачає чинність із прийняттям нового Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», згідно з яким у ст.16 матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є в комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад [7]. Тобто для реалізації власних та делегованих повноважень органи місцевого самоврядування повинні мати фінансову основу – достатні кошти в бюджетах, можливість залучення інвестиційних та власних коштів від майна та земель комунальної власності. Згідно із Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, прийнятій 1 квітня 2014 року Кабінетом Міністрів України було розроблено пропозиції внесення змін до Конституції України. Зокрема: у ст. 142 (розділ XI) пропонувалося за-

кріпити право місцевого самоврядування на частку загальнонаціональних податків; принципово була чітка фіксація того, що обсяг фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування має відповідати їх повноваженням; держава мала компенсувати органам місцевого самоврядування їх витрати, які виникли внаслідок рішень органів державної влади [8]. І хоча цей проект змін було відкликано в листопаді 2014 року, зазначенні пропозиції є актуальними на сьогодні і важливими для прийняття.

В Україні близько 11 тисяч місцевих бюджетів, які забезпечують виконання повноважень майже 12 тисяч територіальних громад, із яких 75,4% мають населення в межах від 200–2000 осіб. Близько 10% сільських бюджетів, забезпечують видатки на утримання органу управління – сільської ради, жодної іншої бюджетної установи чи комунального підприємства не функціонує. Дотаційність майже 5500 бюджетів місцевого самоврядування становить понад 70%, 483 територіальні громади на 90% утримуються за рахунок коштів державного бюджету. Все це доводить необхідність реформи децентралізації в різних її проявах та вдосконалення механізму управління місцевими бюджетами.

Як фінансова категорія, механізм управління містить важливі складові: методи, норми та нормативи, ліміти та резерви, санкції, стимули, нормативно-правове забезпечення, у методах виділяють фінансове планування, забезпечення, оперативне управління, контроль та регулювання [9, с. 43]. Завдяки досконалому використанню методів механізму управління місцевими бюджетами в період реформування бюджетної, податкової, адміністративної та управлінської реформ, можна досягнути високого рівня формування доходів місцевих бюджетів та залучення інвестиційних ресурсів із різних джерел для реалізації соціально-економічних проектів; покращити ефективність використання бюджетних ресурсів за програмною класифікацією; підвищити рівень відповідальності органів місцевого самоврядування в управлінні бюджетними ресурсами; забезпечити активізацію територіальної громади в розробці стратегічних планів розвитку їх адміністративно-територіальної одиниці та прийняті управлінських рішень органами місцевого самоврядування щодо розпорядження ресурсами території/населеного пункту за участі громадських лідерів.

До проведення реформи децентралізації механізм управління місцевими бюджетами мав ряд негативних ознак.

Домінування централізованого неякісного бюджетного планування зумовлювало до формування значного дефіциту місцевих бюджетів. Згідно із даними Асоціації міст України у 2013 році із 692 місцевих бюджетів, що мали прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом, не виконали розрахункові показники Міністерства фінансів понад 470 бюджетів – тобто більше 68%. Обсяг заборгованості органів місцевого самоврядування в позиках, які брали для виправлення прорахунків у бюджетному плануванні склав більше 9,8 млрд грн [1].

Аналізуючи бюджетне забезпечення як складову механізму управління місцевими бюджетами, стверджуємо, що протягом 2010–2013 рр. держава не додала 20% коштів на реалізацію делегованих повноважень органам місцевого самоврядування. При цьому рівень фінансової забезпеченості бюджетних галузей коливався в межах від 45% до 92%, найнижчий рівень у галузі управління. Щодо рівня бюджетної забезпеченості на утримання і розвиток місцевої інфраструктури в розрахунку на одного жителя в Україні, то серед країн Центрально-Східної Європи він був і залишається, на жаль, найменшим близько 30–40 євро, коли в зазначених країнах коливається в межах від 200 до 350 євро [1].

Із метою забезпечення стабільного виконання делегованих державою повноважень органи місцевого самоврядування вимушені щорічно відволікати частку власних, і без того мізерних, фінансових ресурсів від реалізації самоврядних повноважень, які покладені на них законодавством. Щодо фінансового забезпечення реалізації власних повноважень органами місцевого самоврядування, вказуємо на те, що питома вага в структурі місцевих бюджетів видатків на реалізацію власних повноважень в Україні складає близько 9,5%, коли в країнах Центрально-Східної Європи цей показник коливається в межах 26–34%.

Не забезпечується відповідність між обсягом фінансування та вартістю публічної послуги, яку надають на рівні місцевого самоврядування, через діючу неефективну систему соціальних стандартів та нормативів, яка не містить чіткого визначення вартості публічної послуги відповідно до соціального стандарту. Все це зумовлює ряд негативних ознак у бюджетній сфері, а саме: якість послуг, які надають у бюджетній сфері не відповідають очікуванням громадян, що наприкінці призводить до зростання незадоволення місцевими органами влади; зростає дефіцит кваліфікованих кадрів у бюджетних установах через низький рівень заробітної плати та умов праці; не належне матеріально-технічне забезпечення бюджетних установ через низький рівень капітальних видатків або їх взагалі відсутності, що часто призводить на перекладання проблем поточних ремонтів за кошти споживачів послуг; присутність корумпованих схем працевлаштування в бюджетній сфері, що призводить до неякісного надання послуг через невідповідність фаху або безвідповідальність працівників і керівників місцевих органів влади.

Здійснюючи оперативне управління під час виконання власних та делегованих повноважень, органи місцевого само врядування не мали можливості розпоряджатися своїми коштами, оскільки вони блокувалися в системі Державного казначейства України. При цьому центральні органи часто звітували про

економію коштів місцевими бюджетами, проте це була умовна «економія». При цьому бюджетні установи внаслідок такого блокування в загальному фонді втрачали кошти на кінець бюджетного року і на наступний рік згідно із бюджетним законодавством їм ніхто не повертав ці кошти. Що призводило часто до недовиконання переважно не лише поточних витрат, а капітальних, погіршуючи матеріально-технічну базу цих установ та якість послуг.

За умови браку власних та закріплених бюджетних коштів, органи місцевого самоврядування в управлінні місцевими бюджетами були позбавленні можливості залучати дешеві фінансові ресурси від іноземних кредиторів. Основними причинами цього обмеження були: забюрократизований механізм одержання місцевих запозичень та надання місцевих гарантій; відсутність розвинутого ринку місцевих позик; обмеженість права на участь у таких операціях населених пунктів чисельністю населення менше 300 тис. осіб; Мінфін на підставі лише внутрішнього переконання приймав рішення про погодження умов та обсягів здійснення місцевих запозичень та надання місцевих гарантій.

У процесі реформи децентралізації механізм управління місцевими бюджетами набуває нових ознак.

Бюджетне планування відбувається на принципах середньострокового планування з урахуванням змін у бюджетній та фіскальній сфері.

Фіскальна та бюджетна децентралізація забезпечила суттєве зростання власних ресурсів місцевих бюджетів, які зросли втричі. Аналізуючи одну із складових власних ресурсів місцевих бюджетів – місцеві податки і збори, у 2015 році у зв'язку з передачею до місцевих податків і зборів плати за землю їх обсяг порівняно з 2014 роком зріс на 18,98 млрд грн (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка надходжень місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів України за 2011-2015 рр.

Показники	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
Обсяг місцевих податків і зборів, млн грн.	2549,8	5455,0	7316,2	8055,2	27041,2
Частка місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів, %	2,9	5,4	7,0	8,0	22,4

* Побудовано автором на основі даних джерела [2, с. 57].

Загалом у структурі доходів місцевих бюджетів місцеві податки і збори стали другим джерелом формування доходів та становлять 22,4%, що є втричі більше попереднього року. Саме, надходження плати за землю спричинило цей ріс, при цьому плата за землю у структурі місцевих податків і зборів складає 54,7%, а зростання надходжень від цього податку у 2015 році склало лише 0,3%.

Зростання доходів місцевих бюджетів у 2015 році на 19 млрд грн у порівнянні з 2014 роком відбулося переважно за рахунок росту надходжень від єдиного податку у обсязі 3,5 млрд грн та закріплення 5% акцизного податку на роздрібний продаж підакцизних товарів за місцевими бюджетами, надходження від якого склали 7,7 млрд грн. Кошти від акцизного податку органи місцевої влади спрямовують на комунальне дорожнє господарство, при цьому самостійно вирішують які об'єкти першочергово потрібно ремонтувати або будувати. До реформи бюджетної децентралізації кошти на ремонт або побудову доріг органи місцевої влади чекали у вигляді субвенції з державного бюджету, яка як правило надходила нерівномірно, або на кінець бюджетного року, коли її було надто важко освоїти. Держава централізовано визначала місцевій владі які об'єкти і в яких обсягах фінансувати, що на сьогодні вирішується самостійно, покращуючи функціонування складової оперативного управління, контролю та регулювання бюджетними коштами в механізмі управління місцевими бюджетами України. Місцеві органи самоврядування несуть власну відповідальність перед територіальною громадою за використання власних бюджетних коштів на розвиток своєї адміністративно-територіальної одиниці.

Впроваджена у процесі бюджетної децентралізації нова система вирівнювання, дозволяє залишати більшу частину коштів на місцях. Органи місцевого самоврядування стали менше залежати від прийнятих на централізованому рівні рішень, усе це вимагає підвищення рівня відповідальності і контролю в механізмі управління місцевими бюджетами. У 2015 році частка дотаційних місцевих бюджетів в Україні скоротилась на 21,7%, а частка бюджетів донорів виросла в 4 рази (рис. 1).

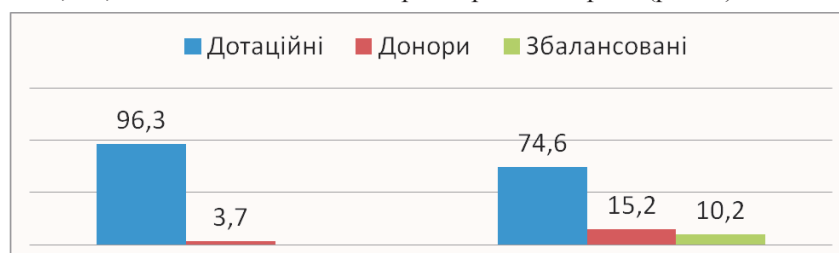

Рис. 1. Зміна частки дотаційних місцевих бюджетів України у 2014-2015 роках, % [1]

Окрім цих змін, у процесі проведеної реформи бюджетної децентралізації оновлено фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. Зроблено першу спробу посилити відповідальність профільних міністерств за належне фінансування освітньої та медичної галузей, як наслідок – це мало бути першим кроком до стовідсоткового забезпечення делегованих державою місцевому самоврядуванню повноважень. Проте за неналежного проведення реформ, зокрема, у медичній галузі більшість медичних закладів на базовому рівні знаходяться на сьогодні у вкрай важкому фінансовому становищі, при цьому погіршуються послуги. Тому поряд із реформами децентралізації держава повинна забезпечити належних рівень проведення реформ галузей бюджетні установи яких фінансуються з місцевих бюджетів.

У процесі проведення реформи децентралізації управління та територіальної організації закладено в механізмі управління місцевими бюджетами стимулювання громад до об'єднання. Об'єднані відповідно до Бюджетного кодексу громади одержали дохідну базу та видаткові повноваження як міста обласного значення. На сьогодні в Україні 183 об'єднані громади, лідерами серед областей є Тернопільська обл. – 26 громад, Хмельницька – 22 громади, Дніпропетровська – 19 громад, Львівська – 16 громад, у перспективних планах передбачено ще створення 794 громади [10]. Все це призведе до ефективнішого використання бюджетних коштів, а також до ефективної організації органів управління на місцях. Аналізуючи виконання бюджетів 159, створених у 2015 році, об'єднаних територіальних громад (ОТГ) за підсумками I півріччя 2015–2016 рр., стверджуємо (табл. 2):

- доходи місцевих бюджетів 159 об'єднаних територіальних громад за перше півріччя 2016 року зросли в 3 рази, а з урахуванням трансфертів із державного бюджету в 7 разів;
- у 2 рази відбулося зростання залишку коштів загального фонду місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад України (без урахування трансфертів із державного бюджету);
- у 2,4 рази зріс середній показник власних доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад на 1 жителя;
- відбулося суттєве скорочення видатків на утримання службовців із удосконаленням територіальної організації місцевих органів управління, середній показник частки видатків на утримання службовців після об'єднання зменшився в 6 разів;

Таблиця 2

Основні показники виконання місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад України за I півріччя 2015-2016 рр.

Показники	I півріччя 2015 року	I півріччя 2016 року
Доходи місцевих бюджетів 159 об'єднаних територіальних громад, млрд грн.	0,42	1,3
Залишок коштів загального фонду місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад України (без урахування трансфертів із державного бюджету), млн грн.	343 (01.01.16 р.)	748 (01.01.16 р.)
Середній показник власних доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад на 1 жителя, грн.	288	955
Середній показник частки видатків на утримання службовців у видатках місцевих бюджетів об'єднаних територіальних громад, %.	80	13

* Побудовано автором на основі даних джерела [3].

– державна інфраструктурна субвенція об'єднаним територіальним громадам згідно із моніторингом використання коштів станом на 21 вересня 2016 року склала 1 млрд грн для 159 ОТГ, 931 млн грн розподілено між 157 ОТГ для реалізації 1133 проектів.

Таким чином, реформування територіальної організації органів місцевого самоврядування в механізмі управління місцевими бюджетами призводить до зростання їх фінансової забезпеченості як власними так і трансфертними коштами, веде до економії коштів на утримання органів управління об'єднаними територіальними громадами та підвищує активність участі територіальної громади в розпорядженні власними ресурсами, а також підвищує відповідальність керівників органів місцевого самоврядування перед територіальною громадою.

Однією з умов забезпечення прискорення соціально-економічного розвитку регіонів України є створення ними Стратегічних програм розвитку. У механізмі управління місцевими бюджетами складова бюджетне планування на сьогодні передбачає залучення додаткових фінансових ресурсів із Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР). Цей фонд було створено згідно із Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» від 21 січня 2012 року № 4318-VI у складі загального фонду державного бюджету створено Державний фонд регіонального розвитку згідно ст. 24¹ Бюджетного кодексу України. Створення ДФРР дозволяє започаткувати в Україні фінансування проектів регіонального розвитку на конкурсній основі та відповідно до регіональних стратегій розвитку та планів заходів із їх реалізації. У 2015 році з Державного бюджету до фонду регіонального розвитку було виділено 2,9 млрд грн. За даними звіту ДФРР, у результаті проведення реформи,

з цього фонду у 2015 році було профінансовано 728 проектів на суму 2,542 млрд грн. Усього було подано на фінансування з фонду 1267 проектів, з яких 53 проекти щодо підтримки добровільного об'єднання територіальних громад, 39 проектів співробітництва територіальних громад, 1082 проекти, які передбачені планом заходів із реалізації стратегії регіонального розвитку. І хоча спочатку прогнозована сума коштів фонду регіонального розвитку у 2016 році складала близько 4,5 млрд грн, станом на 01.01.2016 року за розподілом коштів з фонду між регіонами України, ця сума склала близько 3 млрд грн [4].

Проте не все регіони України активно і якісно використовують стратегічне планування в механізмі управління місцевими бюджетами. Згідно даних Центру політичних студій та аналітики в рамках проекту «Підвищення поінформованості громадськості про місцеві бюджети в Україні» за підтримки Програми розвитку ООН серед 24 регіонів України станом на вересень 2015 року лише 6 областей (Закарпатська, Вінницька, Кіровоградська, Одеська, Харківська, Донецька (без тимчасово окупованої території)) прийняли комплексні та повні стратегії розвитку регіонів, 13 областей стратегії, які містили значні прорахунки і 5 областей (Запорізька, Херсонська, Тернопільська, Львівська та Чернівецька), у яких не були затверджені обласними радами стратегії та знаходяться на етапі проектування та збору коментарів, хоча згідно з постановою КМУ № 1186, вони мали б бути ухвалені ще до лютого 2015 року, тобто через 6 місяців після прийняття Державної стратегії 2020 [10].

Більшість практиків та аналітиків основними причинами такої ситуації вважають:

– низьку інституційну спроможність місцевого самоврядування до підготовки проектів регіонального розвитку (більшість проектів передбачали залучення коштів на відновлення інфраструктури закладів соціальної сфери, що не створює додаткової економічної вартості та не сприяє розвитку регіону);

– на обласному рівні часто не пропускають проекти, які політично не прийнятні (тобто, ті які суперечать регіональним лобістам) – блокують із політичних мотивів.

Висновки і пропозиції. Отже, у ході проведення реформ децентралізації в різних сферах, механізм управління місцевими бюджетами потребує вдосконалення. Бюджетне планування повинно забезпечувати врахування зміцнення бюджетної децентралізації паралельно із удосконаленням методики визначення фінансових нормативів для фінансування бюджетних галузей. При цьому ні в якому разі не зменшувати функції держави під час делегування значної кількості повноважень на органи місцевого самоврядування у фінансовому забезпеченні, шляхом використанні цільових субвенцій із державного бюджету. Оперативне управління бюджетними коштами у процесі реформування місцевих бюджетів України та адміністративно-територіального устрою повинно збалансовувати відповідальність між повноваженнями органів місцевого самоврядування та доходами які передаються їм у розпорядження. Контроль та регулювання в механізмі управління місцевими бюджетами в ході проведення реформ децентралізації буде підвищувати відповідальність органів місцевого самоврядування перед їх територіальною громадою за умови активної участі лідерів громади в бюджетних процесах цих органів.

Література:

1. Бюджетна децентралізація : здобутки та перспективи – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://taladm.cg.gov.ua/web_docs/39/2015/05/docs/ofis_reform_slobozhan.pptx.
2. Бюджетний моніторинг : Аналіз виконання бюджету за 2015 рік / [Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.] ; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження», USAID. – К., 2016. – С. 57.
3. Бюджети об'єднаних громад : І півріччя 2016 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/infographics/item/id/31>.
4. Децентралізація під мікроскопом : експертний аналіз – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/1453>.
5. Об'єднання громад. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/region/approved>.
6. «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве самоврядування» Закон України – Відомості Верховної Ради (ВВР), – 1991, N 2, ст. 5.
7. «Про місцеве самоврядування в Україні» Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
8. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51513.
9. Романенко О. Р. Фінанси : Підручник. 4-те вид. – К. : Центр учбової літератури. – 2009. – 306 с.
10. Стратегічне планування розвитку регіонів : куди дрейфуюмо. Інфографіка «Аналіз стратегій розвитку областей України до 2020 року» підготовлена Центром політичних студій та аналітики в рамках проекту «Підвищення поінформованості громадськості про місцеві бюджети в Україні» за підтримки Програми розвитку ООН – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://voxukraine.org/2015/10/05/strategichne-planuvannya-rosvytku-regioniv-kudy-dreifuemo-ua/#imageclose-15782>.
11. Хамініч С. Ю., Климова В. М. Особливості фіскальної децентралізації в умовах розвитку національного господарства України // Вісник Дніпропетровського університету : науковий журнал. – Випуск 5/2, 2011, № 10/1.
12. Decentralization: A Sampling of Definitions. – 1999. – P. 5–8.
13. Different forms of decentralization, Earth Institute of Columbia University, accessed February 5, 2013.